

Analysavdelningen
Enheten för policyanalys
Mattias Haraldsson
016-544 21 26
mattias.haraldsson@energimyndigheten.se

Yttrande avseende Energimarknadsinspektionens rapport Reglerat tillträde till fjärrvärmenäten (EI R2013:04)

Sammanfattning

- Energimyndigheten avstyrker förslaget.
- Energimyndigheten menar att det saknas motiv till att införa reglerat tredjepartstillträde.
- Redan idag ingås ett relativt stort antal frivilliga avtal varför behovet av förslaget är litet. Dessutom saknas det analyser som visar att de förmodade vinsterna av ett reglerat tillträde skulle uppväga kostaderna för att hålla ett sådant system i drift.
- Energimyndigheten ifrågasätter vidare förslagets effekt och utförande.
- Om det saknas andra orsaker till att frivilliga överenskommelser inte kommer till stånd än de som explicit angetts i utredningen bedömer Energimyndigheten att förslaget endast i ringa omfattning stärker den externa värmeproducentens förhandlingsstyrka.
- Energimyndigheten anser att villkoren för att fjärrvärmebolag ska kunna neka till reglerat tillträde med hänvisningar till miljöprofil bör tydliggöras.
- Energimyndigheten anser att det bör förtydligas vilken av parterna som kommer att ha äganderätt till de anslutningar som byggs upp under det reglerade tillträdet.
- Energimyndigheten ifrågasätter om det reglerade tillträdet alltid ska gälla i 10 år. Enligt Energimyndigheten är ett bättre alternativ att låta löptiden på det reglerade tillträdet bestämmas av den tid det tar innan nyttan av investeringen har vägt upp investeringskostnaden.
- Vidare anser Energimyndigheten att det i förslaget är otydligt vad som utgör skäligena villkor. Även om detta aldrig kan definieras entydigt utan ska bedömas från fall till fall borde förslaget innehålla parametrar som i någon mån avgränsar tolkningsutrymmet.

Energimyndighetens ställningstagande

Utredningen "Fjärrvärme i konkurrens" (SOU 2011:44) hade till syfte att "belysa för- och nackdelar samt ... bedöma förutsättningarna för ... ett lagstadgat tredjepartstillträde till fjärrvärmenäten". Energimyndigheten avstyrkte utredningens förslag då det bedömdes saknas motiv för att införa tredjepartstillträde. Energimyndigheten efterlyste en analys av förslagets nyttor och kostnader samt underlag som visar att tredjepartstillträde ger lägre fjärrvärmepriser och är miljöeffektivt. Det har inte ingått i Ei:s uppdrag att ta upp dessa frågor, men det kan konstateras att de troligtvis inte är fullt utredda ännu.

Orsaken till att tredjepartstillträde inte sker i den omfattning som eventuellt är motiverat kan enligt Ei vara att "fjärrvärmeföretaget inte vill ta del av den finansiella risken för att realisera ett inmatningssamarbete. Detta kan i sin tur ge upphov till en konflikt med en extern värmeproducent som vill erbjuda en värmepotential men inte är beredd att ta hela risken för detta." (sid. 51)¹ Reglerat tillträde syftar till att stärka den externa värmeleverantörens förhandlingsposition gentemot fjärrvärmeföretagen. Energimyndighetens bedömning är dock att förslaget inte säkerställer att detta sker. Det reglerade tillträdet innebär att värmeproducenten under de första tio åren tar hela vinsten men också hela risken. Då det antas att en frivillig uppgörelse inte kommer till stånd bl.a. eftersom värmeproducenten inte vill ta hela risken kan Energimyndigheten inte se att förslaget, som innebär just detta, stärker värmeproducentens förhandlingsposition. Att det reglerade tillträdet inte är speciellt attraktivt heller för fjärrvärmeföretagen spelar då mindre roll för förhandlingspositionerna.

Utredningen föreslår att tillträde till fjärrvärmenät får nekas om det finns särskilda skäl. Som exempel på särskilda skäl anges att "en anslutning av fossilt baserad spillvärmeproduktion kan leda till kundbortfall på grund av att den tillträdande värmeproducentens bränslemix inte stämmer överens med fjärrvärmeföretagets miljöprofil." (sid. 33) Energimyndigheten anser att villkoren för att fjärrvärmebolag ska kunna neka till reglerat tillträde med hänvisningar till miljöprofil bör tydliggöras. Energimyndigheten föreslår att hänvisning till miljöprofil endast tillsammans med en beskrivning av den bristande överensstämmelsens exakta art och omfattning bör kunna utgöra ett särskilt skäl.

Förslaget att det reglerade tillträdet alltid ska gälla i 10 år (sid 55-56), har främst praktiska motiv. En sådan utformning kommer dock att avskräcka från investeringar som endast får ett positivt nettovärde om diskonteringsperioden är längre än 10 år och i andra fall ge den externa värmeproducenten en orimlig stor andel av vinsten.

Beslut i detta ärende har fattats av stf generaldirektören Roger Eklund. Vid den slutliga handläggningen har därutöver deltagit avdelningscheferna Anita Aspegren, Mattias Eriksson, Zofia Lublin och Birgitta Palmberger samt direktören

¹ Skrivningarna i utredningen antyder att ytterligare skäl skulle kunna förekomma, men några exempel ges inte.

för strategiska frågor Anneli Eriksson. Föredragande har varit experten Mattias Haraldsson.

Roger Eklund

Mattias Haraldsson

